

Закон о уређењу редовних судова за Краљевину Југославију, 1932.

Садржај

Први отсек. Судови

Општа правила (§§ 1–3)

Редовни судови

А. Инокосни судови

Срески судови (§§ 4–12)

Б. Зборни судови

1. Окружни судови (§§ 13–26)

2. Трговачки судови (§§ 27–30)

3. Апелациони судови (§§ 31–38)

4. Касациони суд (§§ 39–63)

Други отсек. Судско особље

1. Судије и судијски помоћници (§§ 65–72)

Почасне судије (§§ 73–77)

Дужност пријаве искључења (§ 78)

Службена хаљина (§ 79)

2. Сутско административно особље (§§ 80 и 81)

3.. Сутски званичници и служитељи (§ 82)

Трећи отсек. Надзор над сутским административним особљем (§ 83)

Четврти отсек. Послови сутске писарнице (§§ 84–91)

Пети отсек. Сутски одмор и отсуство ради одмора

Празници (§ 92)

Сутски одмор (§ 93)

Отсуство ради одмора (§§ 94–95)

Шести отсек. Сутска управа и право надзора

А. Сутска управа (§ 86)

Б. Право надзора (§§ 97–101)

Седми отсек. Прелазна и завршна наређења (§§ 102–117)

119. Св.

Уведено у нови инвентар бр. 2488/19

ЗБИРКА ЗАКОНА

Протумачених судском и администра-
тивном праксом

Издаје Др. ГОЈКО НИКЕТИЋ

Св. 119.

ЗАКОН
О УРЕЂЕЊУ РЕДОВНИХ СУДОВА
ЗА КРАЉЕВИНУ ЈУГОСЛАВИЈУ

Од 18. ЈАНУАРА, 1929. — I ГОД.

ДРУГО ИЗДАЊЕ

БЕОГРАД
ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРНИЦА ГЕЦЕ КОНА
1, КНЕЗ МИХАИЛОВА УЛИЦА 1.
1932

Handwritten signature and number 4164

Handwritten number 33322

САДРЖАЈ

	Стр.
<i>Први отсек. Судови</i>	
Општа правила (§§ 1.—3)	5
Редовни судови	
А. Инокосни судови	
Срески судови (§§ 4.—12.)	6
Б. Зборни судови	
1. Окружни судови (§§ 13.—26)	9
2. Трговачки судови (§§ 27—30.)	16
3. Апелациони судови (§§ 31.—38.)	17
4. Касациони суд (§§ 39.—63.)	19
 <i>Други отсек. Судско особље</i>	 36
1. Судије и судијски помоћници (§§ 65. — 72)	37
Почасне судије (§§ 73.—77.)	39
Дужност пријаве искључења (§ 78.)	41
Службена хаљина (§ 79.)	41
2. Судско административно особље (§§ 80. и 81.)	41
3. Судски званичници и служитељи (§ 82)	42
 <i>Трећи отсек. Надзор над судским административним особљем</i> (§ 83.)	 42
 <i>Четврти отсек. Послови судске писарнице</i> (§§ 84.—91.)	 42

	Стр.
<i>Пети отсек. Сушки одмор и отсудство ради одмора</i>	
Празници (§ 92)	46
Сутски одмор (§ 93.)	46
Отсудство ради одмора (§ 94.—95)	46
<i>Шести отсек. Сутска управа и право надзора</i>	
А. Сутска управа (§ 86.)	47
Б. Право надзора (§§ 97.—101.)	48
<i>Седми отсек. Прелазна и завршна наређења (§§ 102.—117.) . . . . .</i>	<i>50</i>

ЗАКОН

о уређењу редовних судова за Краљевину Југославију
од 18. јануара, 1929. — 1 год., Бр. 4014.

Први отсек. — Судови

Општа правила

§ 1. — У Краљевини Југославији врше судску власт ови редовни судови: срески, окружни, трговачки, Апелациони судови и Касациони суд у колико то није посебним законима задржано за друга надлештва, установе или посебне судове.

У ред посебних судова за грађанске спорове спадају и општински (месни) судови, одвојени од општинске управне власти.

§ 2. — Сви редовни судови изричу пресуде и решења у име Његовог Величанства Краља.

§ 3. — Сви судови дужни су један другоме давати правну помоћ у службеним пословима.

Редовни судови

А) Инокосни судови

Срески судови

§ 4. — У сваком срезу (котару) постоји срески суд са седиштем у среском месту.

Сви садашњи котарски (срески) судови у Хрватској, Славонији и Међумурју, Далмацији, Босни и Херцеговини, Банату, Бачкој и Барањи и крајна содишча у Словенији, претварају се у среске судове по овом закону и задржавају своју садашњу територијалну надлежност.

Седишта и територијална надлежност среских судова у Србији и Црној Гори утврдиће се накнадно законом.

Број среских судова, њихова седишта и њихова подручја, једном утврђена, могу се само законом мењати.

§ 5. — Надлежност среског суда протеже се на читаво подручје среза.

Законом се може, према потреби, у градовима са већим бројем становника, установити и више од једног среског суда. Тако исто по потреби може се установити један срески суд за два мања среза, као и више среских судова на подручју једног среза.

§ 6. — Срески судови врше судску власт у првом степену у грађанским парницама, трговачким и меничним предметима, ванпарничним предметима и предметима извршења, као и у кривичним предметима према наређењима у законима који се тичу тих предмета.

Срески судови воде земљишне (баштинске, хипотекарне) књиге и решавају у земљишним стварима, у колико то не припада окружним судовима.

Срески судови су дужни да решавају и о другим предметима предвиђеним каквим посебним законом.

§ 7. — У среском суду врши судску власт судија појединац.

§ 8. — Среским судом управља старешина суда. Он води и надзор над судским особљем.

Уз старешину биће у сваком суду потребан број среских судија, судијских помоћника, административног особља и служитеља.

О томе, колико особља треба поједином среском суду одређује Министар правде.

§ 9. — Старешина среског суда на крају године наређује и објављује на судској табли, које ће послове који судија радити у току наредне године и који ће га заменити у случају спречености, водећи при томе рачуна, да све судије буду равномерно запослене. Он одређује посао и осталом судском особљу и стара се да се послови у суду уредно врше.

Претседник окружног суда, којему су старешине подређених среских судова дужне на крају сваке године благовремено спровести распоред судија за наредну годину, може, ако има за то разлога, у року од 15 дана, наредити да се распоред послова промени.

Упразни ли се место једног среског судије, или се покаже да је један судија преоптерећен пословима, старешина суда може у току године мењати утврђени распоред послова и о тој промени мора известити председника надлежног окружног суда.

§ 10. — Ваљаност службених радња судије појединца не може се оспоравати због тога што их је предузео судија истог суда у чији круг рада не спадају те радње према годишњем распореду.

§ 11. — Када је старешина суда спречен у вршењу дужности или је његово место упражњено, замењује га по рангу најстарији судија.

Ако у среском суду нема судије који би заменио спреченог среског судију, председник надлежног окружног суда наређује, који ће судија тога окружног суда или суседног среског суда из подручја истог окружног суда заменити спреченог судију, било за одређено време, било за поједини случај.

§ 12. — Министар правде, на предлог председника надлежног Апелационог суда, може наредити да се држе редовни судски дани изван седишта среског суда.

У којим ће се местима и у које доба држати редовни судски дани, треба на крају сваке године за наредну годину објавити на службеној табли среског суда, а осим тога обнародовати, по обичају места, у свима општи-

нама у подручју истог суда. Држање ванредних судских дана има се благовремено објавити и према обичајима места у општинама за које се држе ти ванредни дани, а уз то и у суседним општинама из подручја односног среског суда.

Министар правде одређује који се послови могу вршити у редовним судским данима.

Место у коме се држи редовни судски дан вреди за послове који се ту имају вршити као седиште среског суда.

Б) Зборни судови

1) Окружни судови

§ 13. — Сви садашњи судбени столови у Хрватској и Славонији, дежелна (земаљска) и окружна содишча у Словенији, окружни (земаљски) судови у Далмацији, Босни и Херцеговини, Банату, Бачкој и Барањи, претварају се у окружне судове по овом закону и задржавају своју садашњу територијалну надлежност.

Седишта и нова месна надлежност окружних судова у Србији и Црној Гори утврдиће се накнадно законом, пошто се делимично или потпуно проведе уређење нових среских судова по овом закону, а дотле остају иста седишта и иста месна надлежност како постоје по досадашњем законодавству, с тим да ће се од дана кад овај закон добије обавезну снагу ти судови у Србији и Црној Гори звати окружним судовима по месту свога седишта.

Само законом могу се установити нови окружни судови и мењати места и терито-

ријална надлежност већ установљених окружних судова.

§ 14. — Окружни судови врше у грађанским парничним и ванпарничним предметима као и у предметима извршења судску власт у првом степену према законима, који се тичу тих предмета. У кривичним предметима окружни судови врше судску власт по наређењима закона о кривичном судском поступку.

У местима, у којима нема трговачког суда, воде окружни судови уписнике (регистре) трговачких фирми и врше у трговачким предметима судску власт као и трговачки судови.

Окружни судови врше судску власт у случајном поступку у колико овај не спада у надлежност трговачких судова. Тако исто окружни судови дужни су да врше и све оне послове који су им овим или другим законом додељени.

§ 15. — Окружни судови у седишту Апелационих судова воде рудничке књиге и врше рударску судску власт у питањима рудника за цело подручје Апелационог суда, у колико то није у надлежности других судова.

Окружни суд у Београду води централну земљишну књигу железница и јавних канала за целу државу према наређењима закона о земљишним књигама.

§ 16. — У сваком окружном суду мора бити један претседник, потребан број судија, судијских помоћника, административног особља и служитеља.

Колико судског особља треба поједином окружном суду, одређује Министар правде.

§ 17. — У колико овај или који други закон што друго не наређује, окружни судови врше судску власт у већинама од три судије.

Судске одлуке доносе се већином гласова, ако овај или други који закон друкчије не наређује.

§ 18. — Претседник окружног суда управља судом и води надзор над судским особљем.

Ако је претседник спречен у вршењу службених послова, или га нема, замениће га по рангу најстарији судија.

§ 19. — Претседник окружног суда саставља на крају сваке године, писменом наредбом, већа за наредну годину, одређујући при том које ће послове поједина већа свршавати, у коме ће већу који судија радити и ко ће озога заменити у случају спречености; даље, коме ће већу сам претседник, а коме најстарије судије председавати, и ко ће их замењивати у случају да буду спречени. У исто време претседник одређује судије појединце и наређује које ће послове они вршити.

Претседник и судије могу бити стални чланови или заменици у више већа.

За време судског одмора судске одлуке доноси посебно веће, које ће претседник саставити писменом наредбом независно од годишњег распореда.

Претседник одређује које ће послове радити остало судско особље.

§ 20. — Претседников годишњи распоред председника већа, судија и њихових заменика шаље се претседнику надлежног Апелационог суда на одобрење заједно са жалбом судије тога суда, ако тих жалби има.

§ 21. — Кад утврђени распоред не може да се одржи услед тога што је упражњено које судијско место или што је који члан већа спречен у вршењу судијске дужности, претседник мора да отступи од годишњег распореда о чему ће одмах извести претседника надлежног Апелационог суда.

Ако је који судија већ учествовао у справи једног предмета, који још није свршен, претседник може одредити да исти судија продужи рад на истом предмету до коначног решења, ма да је тај судија годишњим распоредом дошао у друго које веће.

§ 22. — Ако у извесном случају ни судија већа ни његов заменик не могу да врше своју дужност, а не могу се ни заменити другим којим судијом истог суда, претседник може позвати једног судију среског суда из истог места, да врши судијску власт у том предмету. У једном већу само један члан може бити замењен среским судијом.

Судија појединац окружног суда не може бити замењен среским судијом.

§ 23. — Персонално веће окружног суда даје мишљења или чини предлоге у персоналним питањима, која се тичу особља тога окружног суда и њему подређених среских судова, кад то затражи виши суд или Министар правде, као и у случајевима предвиђеним законом.

Персонално веће састоји се из претседника и два по рангу најстарије судије.

§ 24. — Претседник већа дели послове члановима већа. Он може одредити поједине чланове већа за известиоце у извесним предметима и наредити да писмено предложе нацрт одлуке.

§ 25. — Општу седницу окружног суда састављају све судије тога суда, а најмање половина, под претседништвом претседника или његовог заменика.

У круг рада опште седнице спадају:

1. давање мишљења на захтев Министра правде или кога вишег надлежног суда о предметима правосудног законодавства или правосудне управе;

2. предлози које треба по мишљењу суда учинити о предметима правосудног законодавства;

3. објашњења која треба издати подређеним судовима односно спровођења или примене закона или уредаба, као и објашњења која треба дати овим судовима на њихову молбу.

*Pravobran i njegov zastupnik
sudova*

Ако би у општу седницу дошао паран број судија, онда ће се при једнакој подели гласова сматрати, да је већина на оној страни, где је гласао председавајући.

§ 26. — Осим случајева, које предвиђају закони о судском кривичном поступку, и закони који вреде за вршење судске власти у грађанским предметима, није код окружних судова, потребна одлука већа о овим предметима:

1. о дозволи привременог заступања странке према прописима закона о грађанском судском поступку;

2. о одмеравању пристојби које странка има да плати своме адвокату;

3. о дозволи сиромашког права;

4. о захтеву полагања исправа и о повраћају ових према прописима закона о грађанском судском поступку;

5. о повраћају у пређашње стање због изостанка од првог рочишта;

6. о тражењу да се хипотекарна тужба или отпочета парница забележи у земљишну књигу;

7. о парничким трошковима и утврђивању износа ових, ако се тужба повуче пре или на самом првом рочишту или изван усмене расправе;

8. о пристојби сведока и вештака;

9. о трошковима ради обезбеђења доказа и о трошковима предлагачева противника код извођења доказа;

10. да се позив или ревизија достави противнику присиваоца, односно ревизијском

противнику, њихов одговор да се достави позиваоцу, односно тражиоцу ревизије, даље, да се позив, ревизија или жалба са списима спроведе надлежном суду или суду који је дужан да их даље спроведе;

11. о дозволи споразумног привременог одвајања (раставе од стола и постеље), ако поводом тужбе о одвајању дође, изван усмене расправе, до поравнања (нагодбе) по коме обе стране траже то одвајање;

12. о списима којима је предмет обавештавање других надлештава или тражење обавештења од ових;

13. о издавању потврде да су трговачке књиге састављене и вођене по закону;

14. у ванпарничном поступку, издавање наредаба, које се тичу отпочињања поступка, управљања њиме, или припремања решавања о самој ствари, као и наредаба које немају одлучног утицаја на права странака, а по закону су несумњива, и најзад, о одмеравању пристојби сведока и вештака;

15. у предметима вођења трговачких и задружних регистара, о наређивању, без права кажњавања, да се поднесу прописане пријаве, о наређивању да се у трговачки и задружни регистар забележи оно што се мора забележити по службеној дужности, о давању уверења из трговачког и задружног регистра или из исправа њима приложених, о издавању наредаба које се тичу само управљања поступком или припремање одлука у самој ствари или о издавању наредаба у случају у коме је само таква наредба по закону могућа. Исто ће се тако само једном судији поверити надзор над извршењем уписа у регистар;

16. при судском отказу хипотекарних тражбина; и

17. о жалбама против особља судске пи-сарнице, извршних органа и судских служи-теља због неизвршења или одуговлачења њи-ма поверених службених послова или због на-чина њихова поступка при вршењу ових, у колико су те жалбе поднесене непосредно су-ду, а не лицима наведеним у § 101.

Све ове послове свршава претседник већа или за то нарочито одређени члан већа као појединачни судија.

2) Трговачки судови.

§ 27. — Трговачки судови истог степена као и окружни судови постоје у Београду, Загребу и у другим местима у којима се оснују нарочитим законом.

Трговачки суд у Београду надлежан је за град Београд и Чукарицу, а Трговачки суд у Загребу за град Загреб.

Министар правде одредиће рок у коме ће се образовати Трговачки суд у Загребу.

§ 28. — Трговачки судови воде уписнике (регистре) трговачких фирми и врше судску власт у првом степену у парничним и ванпар-ничним трговачким и меничним предметима према наређењима о стварној надлежности са-држаним у законима о поступку и у другим законима.

Осим тога врше судску власт и у трговач-ким стечајима.

§ 29. — Поморско сутство врше окруж-ни судови: на Сушаку, за поморску обалу окружних судова Сушак и Госпић; у Сплит-у за поморску обалу окружних судова Сплит и Шибеник; и у Дубровнику, за поморску о-балу окружних судова Дубровник, Мостар, Ко-тор, Цетиње и Бар.

Министар правде одредиће рок у коме ће се образовати нови окружни суд на Сушаку.

§ 30. — Наређења која вреде за окруж-не судове примењују се и на трговачке судове у парничним предметима. Место једног су-дије у већима заузима један почасни судија из реда трговаца, или, кад се врши рударско или поморско сутство, лице упознато са ру-дарским или бродарским питањима.

3) Апелациони судови.

§ 31. — Седишта и територијална над-лежност Апелационих судова утврдиће се нак-надно законом.

§ 32. — Апелациони судови врше сутску власт у другом степену у грађанским предме-тима, који на основу правних лекова проти-ву одлука нижих судова долазе пред Апела-циони суд по наређењима закона о грађан-ском сутском поступку или других закона. У кривичним предметима Апелациони судо-ви врше судску власт по наређењима закона о кривичном сутском поступку.

Тако исто Апелациони судови дужни су вршити и све оне послове који су им стављени у дужност овим или другим законом.

§ 33. — У сваком Апелационом суду мора бити један претседник по потреби потпретседник, потребан број судија, судијских помоћника, и административног особља и служитеља.

Број судског особља у Апелационим судовима одређује Министар правде.

§ 34. — У колико овај или који други закон што друго не наређује, Апелациони судови врше сутску власт у већима од пет судија. Општу седницу Апелационог суда састављају све судије тога суда, а најмање половина под претседништвом претседника или његовог заменика.

§ 35. — Претседник Апелационог суда управља судом и води надзор над сутским особљем. Када је спречен, замењује га потпретседник, а ако је овај спречен, онда по рангу најстарији судија Апелационог суда.

§ 36. — При крају сваке године одређује претседник писменом наредбом у којим ће предметима поједино веће вршити сутску власт. Истом наредбом одређује и којем ће већу он, којем потпретседник, а којима по рангу најстарије судије претседавати, и ко ће их у претседавању заступати.

§ 37. — При крају сваке године претседник сазива општу седницу ради претреса питања који ће судија према својој стручној спреми ући у које веће. По саслушању судија претседник, потпретседник и претседници већа одређују који ће судија у коме већу радити и који ће га замењивати. При једнакој подели гласова одлучиће глас претседников. Овако се одређује и персонално веће које се састоји из претседника и четири судије.

Персонално веће Апелационог суда даје мишљење или чини предлоге у персоналним питањима која се тичу особља тога Апелационог суда и њему подређених окружних и среских судова, у колико ова не улазе у круг рада дисциплинског суда, кад то затражи Касациони суд или Министар правде, као и у случајевима предвиђеним законом.

§ 38. — Наређења § 19. одељак други, трећи и четврти као и §§ 21., 24. и 25. примењују се сходно и на Апелационе судове.

За решавање послова предвиђених у § 26., број 2, 4, 7, 8, 10, 12, 14 и 17 није потребан ни код Апелационог суда закључак већа.

4) Касациони суд

§ 39. — За целу Краљевину постоји један Касациони суд. Образовање овог Касационог Суда одредиће се посебним законом.

§ 40. — Касациони суд врши сутску власт у последњем степену у грађанским парничним и ванпарничним, као и у грађанским и војним

кривичним предметима, према наређењима закона о поступку који се тичу тих предмета, па зећи при том, да се у земљи материјални и формални закони правилно и једнообразно примењују.

У колико је Касациони суд позван да врши и друге послове, предвиђено је овим и другим законима.

§ 41. — Дужност је Касационог суда да по претставци Министра правде даје своје мишљење у погледу издавања нових или у погледу измене и допуне већ постојећих закона правосудне струке. Он може и из властите побуде да изнесе у томе правцу предлоге Министру правде.

§ 42. — Касациони суд има једног претседника ~~два~~ потпретседника, шездесет судија и потребан број судијских помоћника, административног особља и служитеља.

Претседника и потпретседнике Касационог суда поставља Краљ на предлог Министра правде, а по саслушању претседника Министарског Савета, из реда судија Касационог суда.

§ 43. — Претседник Касационог суда управља судом и води надзор над сутским особљем. У отсуности или спречености њега замењује први потпретседник; ако је и овај спречен, замениће га други потпретседник.

§ 44. — Судијске помоћнике и административно особље за Касациони суд поставља Министар правде, а званичнике и служитеље поставља сам претседник.

§ 45. — Касациони суд дели се у кривично и грађанско одељење која се, као и њихова већа, састављају сходно наређењу одељка првог § 37. На челу свакога одељења стоји претседник, односно потпретседник, Касационог суда.

Претседник Касационог суда одређује, крајем сваке друге године, којем ће одељењу бити на челу он, а којем први потпретседник,

§ 46. — Свако одељење дели се у већа, којима претседава претседник, односно потпретседник Касационог суда или најстарије по рангу судије. Послове већима дели претседник одељења. Деоба послова члановима већа врши се по наређењима § 24.

Осим тога у Касационом суду постоји персонално веће и отсек за евиденцију.

§ 47. — Касациони суд врши сутску власт по правилу у већима од пет судија у колико овај или који други закон друкчије не наређује.

За доношење одлуке вреде прописи § 17. одељак други.

§ 48. — Пуну седницу Касационог суда састављају за кривичне предмете једанаест судија из кривичног одељења, а за грађанске

предмете исто толики број судија из грађанског одељења. У тај број улази и претседник одељења односно заменик.

Судије за пуну седницу као и њихови заменици бирају се коцком крајем сваке године за наредну годину.

У случају спречености кога изабраног судије да учествује у пуној седници претседник одељења позваће његовог заменика.

Ако се ни на овај начин не може саставити пуна седница из судија тога одељења, претседник Касационог суда позваће заменике из другог одељења.

У круг рада пуне седнице спадају осим ствари наведених у другим законима:

1. решавања сукоба о надлежности између управне, грађанске или војне власти, и судске власти као и сукоби о надлежности између управних и редовних судова;

2. давања мишљења законодавне природе (§ 41.);

3. послови предвиђени у § 57.;

4. одлуке о правним питањима која су нижи судови правноснажно решили на различит начин или погрешно, ако врховни државни тужилац, било сам, било по наредби Министра правде, захтева да се тога ради одржи пуна седница у грађанско-правним предметима. Ове одлуке могу се тицати само оних ствари које на основу прописа закона о грађанском сутском поступку или других законских прописа не могу да дођу на одлуку Касационог суда. У грађанским правним предметима такве одлуке немају обавезне снаге за ниже судове. У кривичним правним предметима озакве погрешке исправљају

се по захтеву врховног државног тужиоца за заштиту закона према наређењима закона о кривичном сутском поступку.

§ 49. — Општа седница Касационог суда је редовна и ванредна.

Редовна општа седница састоји се из 21 судије. У тај број улази и претседник Касационог суда односно његов заменик.

Судије за редовну општу седницу бирају се коцком крајем сваке године за наредну годину у подједнаком броју из оба одељења Касационог суда као и 8 заменика. Заменике претседник позива по азбучном реду њихових презимена.

Ванредну седницу састављају све судије Касационог суда, а најмање половина.

§ 50. — У круг рада редовне опште седнице спадају осим ствари наведених у другим законима:

1. давање мишљења при постављању претседника окружних и трговачких судова, претседника, потпретседника и судија Апелационих судова и судија Касационог суда по чл. 13. Закон о судијама;

2. послови предвиђени у § 59. и 61.;

3. доношење одлука по свима предметима који се односе на унутрашње пословање Касационог суда, у колико претседник нађе да их због важности треба изнети пред редовну општу седницу.

Претседник може у случајевима побројаним у § 48. према важности и природи пред-

мета наредити да место пуне седнице ствар расправи и реши редовна општа седница.

§ 51. — Ванредна општа седница решава о предметима особите важности за које претседник са потпретседницима и претседницима већа одлучи да их расправи ванредна општа седница.

За гласање при једнакој подели гласова вреди последњи одељак § 25.

§ 52. — Персонално веће Касационог суда састоји се из 6 судија и претседника суда или његовог заменика. Судије се бирају коцком крајем сваке друге године.

У круг рада персоналног већа спадају, осим предмета наведених у другим законима:

1. предлози Министру правде о броју судијских помоћника за Касациони суд;

2. одлуке о личним приликама целокупног особља Касационог суда, у колико претседник нађе, да их због важности треба изнети пред персонално веће.

§ 53. — Наређења § 21. примењују се сходно и на Касациони суд.

§ 54. — У случајевима § 26., број 2, 7, 8, 14 и 17. известилац спроводи свој предлог претседнику већа на одобрење. Ако се овај не сагласи с тим предлогом, изнеће га пред веће на одлуку.

§ 55. — У циљу да се постигне што већа једнообразност суђења, постоји код Касационог суда отсек за евиденцију, којему на челу стоји један судија или секретар кога одреди претседник Касационог суда. Њему је задатак да у свима правним предметима, осим кривичних, прибележи сваку одлуку од правне важности и ако опази противуречности у суђењу, да на ову, пре него што се одлука отпрати, обрати пажњу претседнику Касационог суда, који ће одлучити да ли ће се поступити по § 57.

У истом циљу тај отсек води збирку важних одлука и књигу начелних одлука уређених по деловима, главама, отсецима и параграфима појединих закона и уредаба.

Уредба Бр. 123991. од 27. децембра, 1930. год., о отсеку за евиденцију важних одлука и о начелним одлукама Касационог суда:

На основу чл. 46 став 1 број 4 и чл. 49 став 2 Уводног закона за Законик о судском поступку у грађанским парницама (Грађански парнични поступник) од 9 јула 1930 год. („Службене новине“ од 30 јула 1930 год. Број 171—LXV) прописује се ова Уредба о отсеку за евиденцију важних одлука и о начелним одлукама Касационог суда:

Отсек за евиденцију

Чл. 1. — Код свих одељења Касационог суда (§ 103 став 1 Закона о уређењу редовних судова од 18 јануара 1929 год.) оснивају се отсеци за евиденцију (члан 46 став 1 број 4 слово а) Уводног закона), којима је задатак да код дотичног одељења:

1) прибележавају одлуке од правне важности у свим правним предметима, осим кривичних, уколико је у питању примена јединствених закона;

- 2) воде збирку важних одлука и
3) књигу начелних одлука (§ 55 Закона о уређењу редовних судова).

Поред тога ови отсеци имају да управљају библиотекама дотичних одељења Касационог суда, да, по правним материјама, воде регистре књига библиотеке и евиденцију расправа, чланака, белешака и сл., који су о важним правним питањима објављени у стручним часописима.

Чл. 2. — Шефа отсека за евиденцију поставља претседник одељења Касационог суда, код кога је поменути одсек, из броја судија или секретара тога одељења. Претседник одељења као непосредни старешина шефа отсека повремено прегледава рад отсека и издаје потребна упуства и наређења за рад у отсеку.

Чл. 3. — Једном постављени шеф отсека за евиденцију има да остане на тој дужности за цело време док буде на служби код дотичног одељења Касационог суда. Но претседник одељења Касационог суда може у свако доба да га, из оправданих разлога, смени и постави другога за шефа отсека.

Чл. 4. — Отсеку за евиденцију доделиће претседник потребно помоћно административно особље, које ће радити под непосредним надзором и по наређењима шефа отсека.

Прибележаванье одлука од правне важности

Чл. 5. — Отсек за евиденцију дужан је у свим правним предметима, поменутих у чл. 1 број 1, прибележити сваку одлуку од правне важности и даље поступити у смислу наређења §§ 55 и сл. Закона о уређењу редовних судова.

Белешке ће се водити у облику картотеке на листовима по приложеном обрасцу број 1. Картотеке ће се водити посебно за сваки закон,

уредбу, правилник и сл., и то редом по главама, отсецима и параграфима (члановима) закона, уредба или правилника.

Чл. 6. — Листови картотека (чл. 5) имаће рубрика за:

- 1) редни број;
- 2) датум и пословни број одлуке;
- 3) кратку садржину одлуке;
- 4) ако је која одлука противречна некој већ раније прибележеној одлуци, назнаку редног броја листа под којим је ранија одлука прибележена;
- 5) датум када је обраћена пажња претседнику (по § 55 Закона о уређењу редовних судова) на противречност;
- 5) назнаку одлуке пуне или редовне опште седнице, донесене по истом правном питању или у вези с том одлуком;
- 7) примедбе.

Чл. 7. — Ако је нека каснија одлука истоветна са неком већ раније прибележеном одлуком, онда се та каснија одлука неће прибележавати него ће се код већ прибележене одлуке у рубрици 8 (за примедбе) назначити само датум и пословни број ове друге истоветне одлуке.

Чл. 8. — Ако се нека одлука заснива на више параграфа, односно чланова неког закона или уредбе, она ће се прибележити само код једнога од тих параграфа односно чланова, који по мишљењу шефа отсека доминира, а код осталих ће се упутити само на дотични параграф односно члан и редни број листа под којим је она унета.

Чл. 9. — Прибележаванье кратке садржине важних одлука вршиће се тако, да се прибележи у рубрику 3 (за садржину одлуке) укратко

правно тумачење, које се изриче у одлуци. Прибележавање појединих одлука вршиће се редом како стижу отсеку за евиденцију.

Чл. 10. — Да би отсек за евиденцију могао прибележавати у смислу § 55. Закона о уређењу редовних судова, сваку одлуку од правне важности, судска писарница ће му сваки спис који садржи какву одлуку већа у правним предметима, осим кривичних, доставити ради евентуалног прибележења и то пре отправљања.

Отсек за евиденцију дужан је без одлагања разгледати примљени спис и на саставу одлуке назначити да је то учинио, као и то да ли је дотичну одлуку прибележио, када, код кога параграфа, односно члана и под којим редним бројем.

Збирка важних одлука

Чл. 11. — Збирка важних одлука водиће се такођер у облику картотеке, сходно наређењу чл. 5. став 2, и чл. 8.

Чл. 12. — По један примерак одлуке већа, достављене отсеку за евиденцију у смислу § 56 Закона о уређењу редовних судова, отсек ће уложити на начин прописан у чл. 5. став 2. у збирку важних одлука, коју сам води и у збирке важних одлука, које се налазе у већницама појединих грађанских већа (одељења, сената; § 62. Закона о уређењу редовних судова), а по један примерак доставиће претставницима осталих одељења Касационог суда (чл. 46. став 1. број 4. слово а) Уводног Закона).

Истовремено ће отсек за евиденцију испунити рубрику 7. дотичног листа картотеке прибележених одлука од правне важности.

Чл. 13. — Ако се поводом решења већа, да се извесна одлука унесе у збирку важних одлука, установи да је о истом предмету у

збирку већ унесена истоветна одлука, онда се та одлука неће уносити у збирку, већ ће се само забележити код раније прибележене истоветне одлуке.

Књига начелних одлука

Чл. 14. — Књига начелних одлука („Кно“), која ће се водити по приложеном обрасцу број 2, мора бити повезана, њени листови означени редним бројевима, јемствеником прошивена и печатом дотичног одељења Касационог суда снабдевена.

Она ће имати рубрике за:

- 1) редни број;
- 2) датум и број начелне одлуке;
- 3) ознаку, која је пуна или редовна општа седница донела одлуку;
- 4) целу садржину одлуке;
- 5) ознаку датума и броја раније одлуке (н. пр. „Пс. бр. 40“ или „Рос. бр. 15“), која се каснијом начелном одлуком преиначује или укида и редног броја под којим је ранија начелна одлука унесена (н. пр. „Кно. бр. 12“);
- 6) ознаку датума и броја друге које истоветне начелне одлуке и редног броја под којим је она унесена;
- 7) примедбе.

Формат књиге мора бити најмање 35 × 50 см.

Чл. 15. — Уз књигу начелних одлука водиће се у облику картотеке регистар, сходно наређењу члана 5. ст. 2, а по приложеном обрасцу бр. 3. Одмах чим дотична одлука буде унесена у књигу начелних одлука, унеће се она и у овај регистар.

Чл. 16. — У књигу начелних одлука уносе се све одлуке донесене од пуне седнице (§ 58. Закона о уређењу редовних судова и чл.

46. став 1 број 4 слово в) Уводног закона). односно од редовне опште седнице (§ 60 Закона о уређењу редовних судова и чл. 46. став 1, број 4, слово г) Уводног закона) хронолошким редом како стижу отсеку за евиденцију. Сваки спис мора бити одељен од следећег уписа водоравном цртом. Ако се начелна одлука тиче које одлуке већ унесене у збирку важних одлука, истовремено ће се на овој одлуци прибележити датум и број начелне одлуке (н.пр. „Пс. бр. 16”, или „Рос. бр. 25”), као и редни број књиге начелних одлука (н.пр. „Кно. бр. 30”) са знаком да ли је том одлуком прва одлука измењена или потврђена.

Чл. 17. — Ако одлука редовне опште седнице буде истоветна са одлуком већ унесеном у књигу начелних одлука, отсек за евиденцију неће је уносити у књигу начелних одлука, већ ће у рубрикама 7 и 8 код раније начелне одлуке само означити датум и број нове начелне одлуке (§ 60 Закона о уређењу редовних судова).

Ако се пак одлуком редовне опште седнице преиначује или укида одлука већ унесена у књигу начелних одлука, она ће се у целости унети у књигу начелних одлука, а код раније преиначене или укинуте начелне одлуке забележиће се у рубрикама 5 и 6 датум и број нове начелне одлуке као и редовни број књиге начелних одлука, под којим је нова начелна одлука унесена.

Чл. 18. — Пошто отсек за евиденцију поступи у смислу наређења чл. 15. до 17., одредиће да се дотична одлука у потребном броју примерака умножи, па ће затим по један примерак те одлуке доставити свим судијама дотич-

ног одељења Касационог суда коме он припада (§ 62. Закона о уређењу редовних судова).

Истовремено ће отсек за евиденцију наредити, да се та одлука унесе у књиге начелних одлука које се налазе у појединим већницима дотичног одељења Касационог суда (§ 62 Закона о уређењу редовних судова).

Састав и рад пуне и редовне опште седнице

Чл. 19. — Крајем сваке године поједина одељења Касационог суда (§ 103 Закона о уређењу редовних судова) у својој општој седници (чл. 46. став 2 Уводног закона), бирају између судија грађанских одељења коцком за наредну годину чланове пуне седнице (чл. 46. став 1. број 4 слово в) Уводног закона) као и чланове редовне опште седнице (чл. 46. став 1 број 4 слово г) Уводног закона) Касационог суда.

Одмах по избору, председници појединих одељења Касационог суда (§ 103. Закона о уређењу редовних судова), осим Касационог суда у Београду и Стола седморице у Загребу, известиће председнике Касационог суда у Београду и Стола седморице у Загребу и Министарство правде, који су чланови одељења изабрани за поменуте седнице; председник Касационог суда у Београду известиће о томе само председника Стола седморице у Загребу и Министарство правде, а председник Стола седморице у Загребу само председника Касационог суда у Београду и Министарство правде.

Чл. 20. — Пуну и редовну општу седницу сазива председник Касационог суда у Београду односно председник Стола седморице у Загребу (§ 46 Закона о уређењу редовних судова).

Прва пуна и прва редовна општа седница заседаће код Касационог суда у Београду, друга пуна и друга редовна општа седница код Стола седморице у Загребу, а следеће наизменце код једнога од ових судова.

Чл. 21. — Пуне и редовне опште седнице сазиваће се по правилу у периодичним размацима од најмање три месеца и има се настојати да се на појединим седницама реши што већи број предмета.

Само изузетно, а по нахођењу претседника Касационог суда у Београду односно претседника Стола седморице у Загребу или по тражењу Министарства правде, могу се ове седнице сазивати и у краћим размацима времена, ако то оправдава хитност појединих случајева. О сваком сазиву пуне или редовне опште седнице дужан је претседник, који је сазива, истовремено кад о томе обавести претседнике осталих одељења Касационог суда (чл. 23), обавестити и Министарство правде.

Чл. 22. — Све предмете који се имају решавати у пуној или редовној општој седници, дужни су претседници појединих одељења Касационог суда, чим за њих сазнају, доставити претседнику Касационог суда у Београду, односно претседнику Стола седморице у Загребу, који је позван да сазове седницу (чл. 20) и у свом акту истаћи да ли је по њиховом мишљењу потребан ванредни сазив седнице (чл. 21) и то образложити. Ови списи уписују се у уписник пуне седнице „Пс”, који се води по приложеном обрасцу 4, односно у уписник редовне опште седнице „Рос”, који се води по приложеном обрасцу број 5. Ови су уписници заједнички за оба одељења Касационог суда у Бео-

граду и Загребу, те су ова одељења дужна да их по свршетку седнице и по отпреди одлука (чл. 24. став 2) наизменце један другом шаљу.

У уписнике „Пс” и „Рос” уписују се поједини предмети на начин прописан у § 182 Уредбе о пословном реду за редовне кривичне судове од 21. новембра 1929 године.

Чл. 23. — Претседник који сазива седницу (чл. 20) дужан је о сазиву обавестити претседнике осталих одељења Касационог суда (§ 103 Закона о уређењу редовних судова) доставивши им у потребном броју примерака списак предмета, који се имају у седници решавати, тако да сваки члан пуне или редовне опште седнице може да добије по један примерак. Он ће истовремено између чланова пуне односно редовне опште седнице именовати известитеље за поједине предмете те им преко претседника одељења Касационог суда доставити списе са позивом да у одређеном року поднесу свој писмени образложени предлог, а он ће овај предлог доставити осталим члановима, најкасније три дана пре седнице.

Претседници појединих одељења Касационог суда дужни су одмах доставити примљене спискове члановима седнице свога одељења и упутити их да одређеног дана присуствују седници.

Чл. 24. — О свакој седници има се водити записник који се чува код дотичнога одељења код којег седница заседава. Као записничари могу се употребити судијски помоћници онога одељења Касационог суда код кога заседава седница.

Одлуке донесене у пуној или редовној општој седници претседник седнице доставиће што пре Министарству правде ради објављења штампом и доставе судовима (§ 63. Закона о уре-

ђењу редовних судова) отсеку за евиденцију свога суда и претседницима осталих одељења Касационог суда који ће их без одлагања доставити њима подређеним отсецима за евиденцију са евентуалним упуствима или наређењима, ако у поједином случају то нађу за потребно.

Чл. 25. — Чланови пуне и редовне опште седнице, чије је службено седиште изван места у коме заседава пуна или редовна општа седница, уживаће за време отсуствовања из свог службеног седишта путне трошкове и дневнице по прописима који вреде за службена путовања државних чиновника.

Чл. 26. — Ова уредба ступа у живот када се обнародује у „Службеним новинама”, а обавезну снагу добија четрнаест дана иза обнародовања у „Службеним новинама”.

§ 56. — Да ли ће извесна одлука ући у збирку важних одлука решиће веће које ју је изрекло. Оно ће ту своју одлуку са списима који се ње тичу доставити отсеку за евиденцију, који ће је унети у збирку важних одлука и о томе известити претседника Касационог суда.

§ 57. — Ако које веће одлучи да у правном питању отступи од које одлуке већ унесене у збирку важних одлука, или се пак догоди да два већа донесу две противуречне одлуке о неком у збирку неунесеном правном питању, а једновремено одлуче да се у збирку унесу, претседник Касационог суда обуставиће отправљање тих противуречних одлука

и правно питање изнети пред пуну седницу Касационог суда, која ће о њему одлучити, пошто саслуша два известиоца чији предлози морају бити саопштени сваком члану пуне седнице најмање осам дана пре седнице.

§ 58. — Одлуку донесену од пуне седнице отсек за евиденцију уноси у књигу начелних одлука, а и у збирку важних одлука унеће је само онда, ако се ова одлука тиче које одлуке, која је ту о истом правном питању већ унесена. Она веже сва већа Касационог суда све док је по прописима овог закона редовна општа седница Касационог суда не измени или укине.

§ 59. — Ако чланови кога већа при већању о коме предмету једногласно закључе да треба отступити од неке одлуке о правном питању, која је већ унета у књигу начелних одлука, уздржаће се од доношења одлуке и тражити од претседника Касационог суда да се то правно питање изнесе пред редовну општу седницу, која ће о њему решити, пошто саслуша два известиоца, чији ће предлози бити саопштени сваком члану редовне опште седнице најмање осам дана пре седнице.

§ 60. — Ако одлука редовне опште седнице буде истоветна са одлуком већ унесеном у књигу начелних одлука, отсек за евиденцију прибележиће у ову књигу и у збирку важних одлука само њен датум и ознаку спи-

са, а у противном случају унеће целу њену садржину. Оваква одлука веже сва већа Касационог суда док не буде укинута.

§ 61. — Ако који извештач заступа правно мишљење, које је у противности с одлуком унетом у књигу начелних одлука, он ће пре но што би предмет изнео пред веће извесити о томе претседника Касационог суда, који ће одлучити да ли претрес тога правног питања треба изнети пред редовну општу седницу (§ 59.), или то питање оставити већу на оцену.

§ 62. — Отсек за евиденцију водиће бригу и о томе да се одлуке одређене за књигу начелних одлука доставе у препису сваком судији Касационог суда, као и да у већници сваког одељења буде по један примерак збирке важних одлука и књига начелних одлука.

§ 63. — Отсек за евиденцију подносиће све начелне одлуке у грађанским предметима као и одлуке Касационог суда у кривичним предметима, донете по захтеву врховног државног тужиоца за заштиту закона, Министарству правде, које ће их повремено објављивати штампом и достављати свим судовима и државним тужиоштвима.

Други отсек. Судско особље.

§ 64. — Судско особље дели се на судије судијске помоћнике, административно особље, званичнике и служитеље.

И Судије и судијски помоћници

§ 65. — Ко се сматра за судију одређује закон о судијама.

§ 66. — Судијски помоћници су: приправници, пристави и секретари.

За приправнике се могу поставити само она лица која су свршила правни факултет као редовни слушаоци и положили прописне испите; за приставе лица која су положила још и судијски испит а за секретаре окружних судова пристави који су на том положају провели најмање годину дана. У сваком окружном суду биће постављени један а по потреби два секретара и потребан број пристави и приправника.

§ 67. — Судијска приправна служба у суду траје три године.

Судијска приправна служба вршиће се тако да се сваки кандидат извешта у грађанско-правним и кривично-правним судским пословима, као и да се упозна са вођењем послова сутске писарнице.

Претседник Апелационог суда врши надзор над вршењем судијске приправне службе. Ближе одредбе о томе надзору прописаће Министар правде.

§ 68. — Секретарима и приставима могу се поверавати послови записничара у грађанским и кривичним предметима као и самостално вршење појединих послова парничног, ванпарничног и кривичног поступка, а

нарочито послови истражног, замољеног или изасланог судије.

Код окружних судова секретари и пристави при суђењу у већу могу заменити једног спреченог судију, ако по распореду не би било других судија који би их могли заменити, нити би се замена могла извршити по § 22.

§ 69. — Министар правде поставља секретаре, приставе и судијске приправнике. Њихове принадлежности одређују се законом о судијама.

§ 70. — У Касационом и Апелационим судовима постоји потребан број секретара и пристава. Њихов ранг и принадлежности одређује Закон о судијама. Године проведене на положају секретара у Апелационим и Касационом суду равнају се годинама проведеним на положају судије окружног суда.

Спреченог секретара Касационог и Апелационог суда може заменити у дужности само пристав тога суда.

§ 71. — За првог секретара Касационог суда може бити постављен само онај који има квалификације за судију Апелационог суда, односно, за претседника окружног суда. За првог секретара Апелационог суда може бити постављен само онај, који је као судија служио у среском или окружном суду најмање три године. Но за првог секретара Касационог суда и Апелационих судова не могу

бити постављени они који нису као судије служили и у окружном суду најмање једну годину дана. За секретара већа Касационог и Апелационих судова могу бити постављени они који су у сутској служби провели најмање три године по положеном судијском испиту.

§ 72. — Секретари Касационог суда и Апелационих судова постављају се Краљевим Указом на предлог Министра правде од кандидата који се буду пријавили за те положаје. Ради овога води се код Касационог суда и Апелационих Судова списак пријављених кандидата. Круг рада секретара виших судова прописане Министар правде уредбом.

Почасне судије

§ 73. — Почасни судија може бити сваки држављанин, који по своме звању познаје трговину, рударство или бродарство као и законне и обичаје који се на њих односе, а није законом ни сутском одлуком ограничен у вршењу држављанских права или у располагању својом имовином.

Служба почасних судија је бесплатна.

§ 74. — Почасне судије поставља Министар правде из трговачког staleжа као и из круга лица упознатих са бродарством, по предлогу трговачке и обртничке коморе (трговачке, индустријске, занатлијске коморе), а оне из круга лица упознатих са рударством по предлогу Министра шума и рудника, и то сваки пут на годину дана.

§ 75. — Министар правде издаће ближе прописе о начелима којих се треба држати при састављању предлога из предњег §-а.

§ 76. — Служба почасног судије је обавезна.

Министар правде прописаће у којим се случајевима изабрано лице не мора примити избора, односно, када постављени судија може тражити ослобођење од судијске дужности.

§ 77. — При ступању на дужност сваки почасни судија положиће заклетву пред претседником суда за који је постављен, да ће тачно и савесно вршити своју почасну судијску службу на основу постојећих закона и обичаја своје струке без обзира на личност и интерес парничара.

По положеној заклетви почасне су судије у погледу вршења службе и судијске дужности равне судијама по звању. Осим случаја кад је осуђен за какво кривично дело с којим је везан губитак грађанске части или јавне службе или кад је пресудом осуђен на губитак грађанске части, као и у случају пада под стечај или под старатељство, почасни судија лишиће се тог почасног звања једино пресудом дисциплинског суда по закону о судијама.

За неуредно вршење судијске службе претседник суда казниће почасног судију новчаном казном до хиљаду динара, против чега се судија може жалити надлежном Апелационом суду у року од осам дана од дана саопштене му одлуке о казни.

Дужност пријаве искључења

§ 78. — Судије, почасне судије, судијски помоћници и остало сутско особље дужни су одмах саопштити старешини суда чим сазнају за који однос који их по закону искључује од вршења дужности.

Ако је у коме суду немогуће одлучити о искључењу, онда ће се то саопштити надлежном вишем суду.

Службена хаљина

§ 79. — Судије, државни тужиоци и почасне судије носе службену хаљину при полагању своје заклетве као и на свима расправама и претресима у грађанским и кривичним предметима пред судећим судом у судници.

Службене хаљине набављају се о државном трошку. Њихов облик прописаће Министарство правде.

2. Сутско административно особље

§ 80. — Министар правде поставља административно особље у судовима у колико то законом друкчије није одређено.

Број и врсте административног особља у појединим судовима утврдиће се према потреби службе. О томе одлучује Министар правде пошто добије мишљење персоналног већа надлежног Апелационог суда, односно Касационог суда за Касациони суд.

Прописе о претходној школској спреми, о припремној служби, о полагању стручних испита о постављању у службу, о дужностима и правима и о кругу рада административног

особља, издаће Министар правде, у колико то није уређено другим законима пошто добије мишљење опште седнице Апелационих судова.

§ 81. — Административно особље суда стоји под непосредним надзором свог претстојника кога одређује старешина суда.

3. Сутски званичници и служитељи.

§ 82. — Код сваког суда биће постављен потребан број званичника и служитеља.

Прописе о условима за постављање сутских званичника и служитеља, о уређењу њихових службених односа и о кругу њихова рада издаће Министар правде, који одређује и број званичника и служитеља код сваког појединог суда.

Трећи отсек. Надзор над сутским административним особљем, званичницима и служитељима

§ 83. — Општи надзор над административним особљем, званичницима и служитељима код среских судова врше старешине среског суда споразумно са судијом коме је службеник додељен, а код зборних судова претседник суда уз сарадњу оног судије или судијског помоћника коме је тај посао поверио.

Четврти отсек. Послови сутске писарнице

§ 84. — Прописе о вођењу и распореду послова сутске писарнице, поименце оне о

отправљању сутских одлука, о вођењу уписника (регистра) и других помоћних књига, о поступању са поднесцима који суду стигну, о руковању списима, о састављању и подношењу пословних извештаја, издаће Министар правде пошто саслуша мишљење Апелационих судова.

§ 85. — Код среских судова са више судија појединаца, код зборних судова са више већа, као и код зборних судова са више судија појединаца, могу се уредити одељења писарнице за све послове писарнице који се односе на рад једног или више судија појединаца, једног или више већа. Из круга рада таквих посебних одељења писарнице могу се одвојити послови достављања или извршења, те их доделити једном посебном одељењу писарнице, које ће се искључиво бавити пословима такве врсте за читав суд.

Начелно одобрење за уређење тих посебних одељења даваће Министар правде према потреби службе. О начину уређења тих одељења, њиховом броју чиновништза и одвајању послова достављања и извршења, одлучује претседник надлежног Апелационог суда.

§ 86. — Поједина одељења сутске писарнице вршиће налоге судија и претседника већа којима су додељења. У предметима који спадају у круг рада тога судије или тих већа, одељења морају вршити све што се покаже потребним у интересу службе, у колико то спада у дужност сутске писарнице.

§ 87. — Предлози молбе и изјаве које се могу дати и усмено пред судом, а које по закону судија не мора лично да прими, могу се узети на записник у сутској писарници. Записник тако састављен послаће се по потреби надлежном суду.

Чиновници сутске писарнице могу по наредби судије примити на записник и меничне протесте, саставити умрлице (смртванице), пописати и запечатити заоставштину, извршити добровољну продају покретности, оверити преписе и потписе.

Сетска писарница саставља и потписује табеларне прегледе о сутском раду. Она издаје отправке, изводе и преписе из сутских списа на захтев странака, а у границама закона, потписане и снабдене сутским печатом од стране предстојника судске писарнице или онога њеног чиновника који буде нарочито за то одређен.

Наредбом старешине суда може се пренети на сутску писарницу припремање нацрта за одлуке по списима једноставније природе и састављање нацрта решења у земљишним стварима.

Сутској писарници може се наредити да у случајевима када се молба потпуно задовољава састави нацрт одлуке у смислу кратке белешке судије по писменим или на судском записнику предатим молбама, рачунајући овамо и налоге за исплату (платежне налоге) у меничном и мандатном поступку, као и решења по отказима преко суда. Исто вреди и за условне налоге за исплату у поступку по опомињању.

Тако исто може се поверити сутској писарници да састави забелешку о изреченој пресуди, и отправак пресуда изречених на основу одрицања или признања (припознања) и оглушних пресуда (због изостанка), које потпуно задовољавају тужбени захтев.

Чиновници судске писарнице могу се узети и за заклете записничаре.

§ 88. — Дужност сутске писарнице још је да прима поднеске и списе који долазе суду у кривичним предметима, да отправља кривично-сутске одлуке, да се стара о достављама и позивима у кривичном сутском поступку, као и да чува кривично-сутске списе у колико закон о кривично-сутском поступку ове поједине послове не ставља у дужност судијама.

§ 89. — Све доставе суда врше се по службеној дужности.

Особама које буду позвате да дођу суду изван грађанског и кривично-сутског поступка биће у позиву, ако се не одазову, припрећено казном због нарушења реда, коју прописује закон о грађанском сутском поступку. Ко и на понован позив не дође биће принудно суду доведен.

Казна се одмерава по прописима закона о грађанско-сутском поступку, који говоре о казнама због нарушења реда.

§ 90. — Кад странка у правним предметима има да у законском или сутском року даде какву изјаву, стави какав предлог, преда

поднесак или да предузме какву другу радњу која се тиче сутског поступка, онда се дан кад је дотично писмо предано пошти препоручено сматра као дан предаје суду.

§ 91. — Ако странка којој је признато сиромашко право, а још јој није постављен адвокат од стране коморе, хоће да уложи правни лек против пресуде односно решења среског суда, суд ће наредити једном од својих судија или судијских помоћника да правни лек састави и да га благовремено преда, у ком случају потпис чиновника суда замењује потпис адвоката.

Све то вреди и за одговор на правни лек.

Пети отсек. Сутски одмор и отсуства ради одмора

Празници

§ 92. — Недељом и празником не смеју се држати претреси и рочишта осим ако постоји опасност у одлагању.

Који се дани за судове имају сматрати празницима прописаће уредбом Министар правде.

Сутски одмор

§ 93. — Сутски одмор траје без прекида од 1. јула до 15. августа закључно. За то време одређују се рочишта и претреси и доносе одлуке само у феријалним предметима.

Отсуство ради одмора.

§ 94. — Сутско особље има право на отсуство ради одмора и то: претседник Каса-

ционог суда на два месеца; потпретседници Касационог суда и претседници Апелационих судова на седам седмица; судије Касационог суда, потпретседници и судије Апелационих Судова и претседници окружних и трговачких судова на шест седмица; судије окружних и трговачких судова и старешине и судије среских судова, судијски помоћници као и административни сутски чиновници имаће право на одмор:

До десет година службе двадесет, а преко десет година службе четрдесет дана.

Званичници и служитељи имаће право на одмор, и то:

До десет година службе петнаест, а преко десет година службе тридесет дана.

§ 95. — Отсуство означено у § 94. уживаће се по правилу за време судског одмора. Ако који од судског особља буде задржан на раду у суду за време судског одмора, претседник односно старешина суда одобриће му ово отсуство у току године, водећи рачуна да послови не заостану.

Шести отсек. Сутска управа и право надзора

А. Сутска управа.

§ 96. — Судови су у предметима сутске управе подређени Министарству правде.

Судије, судијски помоћници и административно особље дужни су сарађивати у пословима сутске управе.

В. Право надзора

§ 97. — У право надзора поглавито долази: надзиравање да ли се послови уредно по закону врше, упућивање судова да врше своје дужности, исправљање запажених грешака у раду и извештавање вишег надлежног суда, који је позван да о томе изда потребна наређења.

Надзору подлежи све сутско особље.

За неуредно вршење сутских послова надзорна власт поступиће по одредбама закона о судијама.

Судови и њима додељено особље морају вршити налоге дате им од власти или од органа, који врше право надзора, као и дати им на захтев потребна објашњења. Но власти и органи који врше право надзора не могу утицати на решавање појединих послова додељених судијама.

§ 98. — Врховни надзор над судовима врши Министар правде лично, или преко инспектора Министарства. Врховни надзор над Касационим судом врши његов претседник.

Непосредни и службени надзор над средњим судовима врше окружни судови и њихови претседници, а над окружним и трговачким судовима Апелациони судови и њихови претседници, у чији круг рада спада службени надзор и над пословањем средњих судова.

§ 99. — Зборни судови првог и другог степена и њихови претседници врше надзор

над подређеним судовима према упућивањима Министарства правде. Претседници зборних судова прегледаће пословање подређених судова повремено и лично; за првих пет година откад ступи на снагу закон о грађанском сутском поступку, по могућству једанпут на годину, а касније најмање сваке две године. На основу прегледа наредиће суд све што нађе за потребно и што може наредити у кругу своје надлежности. Наређења која прелазе круг рада овога суда предложиће се Министру правде, приложивши извештај о извршеном прегледу. Министар правде може по потреби наредити и ванредне прегледе рада средњих и окружних судова преко својих инспектора, који ће свој извештај поднети Министру правде и претседнику надлежног Апелационог суда.

§ 100. — Касациони суд је властан учинити замерке судовима због грешака у пословању, које је запазио приликом вршења своје сутске власти. О важнијим грешкама известиће Министра правде и предложиће му какве мере треба предузети да се грешке у будуће избегну.

§ 101. — Жалбе против суда, старешине суда, судија или судијских помоћника због ускраћивања сутског делања или одуговлачења судских послова могу се поднети претседнику вишег суда, а ако је жалба управљена против ког судије или судијског помоћника зборног суда, може се поднети и претсед-

нику тога суда. Ако су овакве жалбе очевидно неосноване, одбациће се, иначе ће се позвати дотични суд, судија или судијски помоћник, по потреби под претњом дисциплинских мера, да у одређеном року задовољи жалиоца и о томе поднесе извештај, или да саопшти разлоге због којих не може задовољити жалиоца.

Жалбе против Апелационих судова због ускраћивања сутског делања или због одуговлачења сутских послова подносе се Касационом суду; ако су управљене против самог претседника Апелационог суда поднеће се Министру правде, а жалбе против судија Касационог суда претседнику тога суда, који ће поступити по наређењу првог одељка овог параграфа. Ако су жалбе управљене против чиновника сутске писарнице, због немарног вршења службених послова или због неизвршења ових, поднеће се усмено или писмено, — у колико за поједине случајеве други прописи што друго не наређују, — судији, коме је поверен надзор над сутском писарницом или старешини суда, који ће по потреби пошто саслуша дотичног чиновника, наредити да се по могућству што пре уклони узрок жалби.

Седми отсек. Прелазна и завршна наређења

§ 102. — Где постоје општински судови или њима сличне установе остају и даље на снази наређења о њиховој надлежности. Ближа наређења о саставу и надлежности општинских судова, као посебних судова (§ 1. оде-

љак други овог закона), о поступку тих судова као и о начину бирања општинских судова, прописаће се посебним законом.

§ 103. — До уређења једног Касационог суда за целу земљу садашњи Касациони суд у Београду, Одељење Б. београдског Касационог суда у Новом Саду, Сто седморице у Загребу, Одељење Б. Стола седморице у Загребу, Врховни суд у Сарајеву и Велики суд у Подгорици сматраће се као одељења Касационог суда.

Садашњи Апелациони судови у Београду, Скопљу и Новом Саду, Бански Сто у Загребу и Виши земаљски (Дежелни) судови у Сплиту и Љубљани сматрају се као Апелациони судови, садашњи судбени столови у Хрватској и Славонији, затим земаљски (дежелни) судови у Далмацији и Словенији, окружни судови у Босни и Херцеговини, Банату, Бачкој и Барањи и Црној Гори, као и првостепени судови у Србији, као окружни судови, а садашњи котарски судови и котарске судске испоставе у Хрватској и Славонији, Далмацији, Босни и Херцеговини, срески судови у Банату, Бачкој, Барањи и Међумурју, као и окрајна содишча у Славонији, као срески судови, у смислу закона о судијама од 8-I-1929. године.

Сви напред поменути судови радиће до изједначења закона о грађанском и кривичном поступку по досадашњим поступцима. За њих ће остати на снази и наређења закона о уређењу судова која важе у појединим судским подручјима са изменама и допунама наведеним у §§ 104—111.

Уводни закон од 9 јула, 1930. год., за Законик о судском поступку у грађанским парницама (Грађански парнични поступник):

Чл. 46. — (1) Док се не установи један Касациони суд за целу Краљевину вредеће следеће:

1) Садашња одељења Касационог суда, поменути у § 103. Закона о уређењу редовних судова, од 18. јануара, 1929. год., сматрају се као Касациони суд у смислу прописа Грађанског парничног поступника.

2) У случајевима §§ 25 и 64 Грађанског парничног поступника, надлежно је за одређивање месне надлежности оно од одељења Касационог суда, поменутих у бр. 1., у чијем се подручју налази пребивалиште странке која ставља предлог.

3) Прописи § 104. Закона о уређењу редовних судова, сходно ће се примењивати и у случајевима § 28. став 2 Грађанског парничног поступника, ако се тражи да се правна ствар пренесе из подручја једног од данашњих одељења Касационог суда на подручје другог одељења Касационог суда, као и у случајевима § 42. Грађанског парничног поступника, ако се појави сукоб међу судовима, који се налазе у подручјима разних одељења Касационог суда.

4) Прописи §§ 55 до 63 Закона о уређењу редовних судова примењиваће се са следећим изменама:

а) Збирке важних одлука и књига начелних одлука водиће се за сада засебно код сваког од одељења Касационог суда поменутих у бр. 1.

Свака одлука унета у смислу § 56. Закона о уређењу редовних судова у збирку важних одлука једног од одељења Касационог суда, по-

менутих у бр. 1., доставиће се у најкраћем року претседницима осталих одељења Касационог суда, а они ће наредити, да се достављена одлука унесе у збирку важних одлука својих одељења.

б) Прописи § 57 Закона о уређењу редовних судова примењиваће се само у толико што ће претседник сваког одељења Касационог суда правна питања, која су поједина одељења Касационог суда поменути у бр. 1. на разнолик начин решила, изнети пред пуну седницу Касационог суда за доношење одлуке, у смислу прописа тога параграфа. То исто може тражити и Министар правде.

в) Пuna седница Касационог суда за доношење одлука у смислу § 57 Закона о уређењу редовних судова заседаће наизменце при Касационом суду у Београду и Столу седморице у Загребу, а претседаваће им претседник дотичног суда.

Пуну седницу састављају осим претседника још 11 судија свих одељења Касационог суда поменутих у бр. 1. Свако од ових одељења, осим Великог суда у Подгорици, бирају у својој пуној (општој) седници по два члана за ову седницу, и исто толико заменика, а Велики суд у Подгорици једног члана и једног заменика.

Ако је претседник Касационог суда у Београду, односно Стола седморице у Загребу отсутан или спречен, у место њега улази један од заменика изабраних од тог Одељења, а пуној седници претседава по рангу најстарији члан пуне седнице.

г) Редовну општу седницу за доношење одлуке у смислу § 59. Закона о уређењу редовних судова, састављају осим чланова пуне сед-

нице поменуте под словом в) још 11 судија данашњих одељења Касационог суда изабраних по сразмери и на начин наведен под словом в).

И редовна општа седница заседава наизменце при Касационом суду у Београду и Столу седморице у Загребу под претседањем њихових претседника. Пропис става 3. слова в) вреди и овде.

д) Прописи § 25 последњи став и 49 став 3 реченица друга Закона о уређењу редовних судова примењиваће се и у случајевима наведеним под словом в) и г).

Прописи поменути под словом а) до д) овога броја, примењиваће се само утолико, уколико је у питању примена јединствених закона. Уколико није у питању примена јединствених закона, важиће за свако од одељења Касационог суда поменутих у бр. 1, досадашњи прописи о одржавању једнообразности суђења.

5) Пуна седница, поменута у бр. 4. сл. в) надлежна је и за доношење одлука наведених у § 48. бр. 4. Закона о уређењу редовних судова.

2) Послове, осим наведених у бр. 4. и 5. првог става, који по Закону о уређењу редовних судова спадају у круг рада пуне седнице, редовне и ванредне опште седнице Касационог суда, решаваће свако од одељења Касационог суда, поменутих у бр. 1., за своје подручје, и то у општој седници састављеној на начин наведен у § 112 бр. 4. Закона о уређењу редовних судова.

Чл 49. — (1) Овај Закон ступа у живот на дан кад се обнародује у „Службеним новинама”, а изузев прописа чланова 1. става 2, 45, 46 број 4, 47 и 48, добија обавезну снагу

за свако подручје поменуто у чл. 1. на дан, када за дотично подручје добије обавезну снагу Законик о сутском поступку у грађанским парницама (Грађански парнични поступник); прописи чланова 1. став 2, 47 и 48 добијају обавезну снагу у целој Краљевини на дан обнародовања овог Закона, а прописи чланова 45. и 46. добијају обавезну снагу у целој Краљевини по истеку једног месеца од обнародовања овога Закона.

(2) Министар правде овлашћује се да изда судски пословник као и све уредбе и правилнике потребне за извршење овог Закона и Законика у сутском поступку у грађанским парницама, и то у колико засецају у надлежност других министарстава, у споразуму са надлежним Министрима.

(Службене новине Бр. 171. — LXV од 30 јула, 1930. — II год.).

§ 104. — Сукобе о надлежности, по тачци 1. § 48., између грађанских управних и војних власти и судова или између управних и редовних судова истог подручја решава одељење Касационог суда надлежно за то подручје у већу од пет судија. Такве сукобе између власти и судова разног подручја решава веће састављено од шесторице судија данашњих одељења Касационог суда. Веће заседава у седишту Касационог суда у Београду. Свако одељење бира у општој седници по једног члана и једног заменика за ово веће. Већу претседава по рангу најстарији члан. Он саставља веће, кад год затреба, писменом наредбом. Веће доноси своје одлуке већином гласова;

при једнакој подели гласова сматраће се да је већина на оној страни где је гласао претседавајући.

§ 105. — Сви судови и све државне и самоуправне власти дужне су без одлагања давати правну помоћ и судовима из других правних подручја.

Свака службена радња коју на молбу надлежног суда изврши суд ма кога правног подручја у грађанским парничним и ванпарничним као и кривичним предметима вреди као да ју је извршио суд на чију молбу је радња извршена.

Ако молба суда једног правног подручја за правну помоћ дође ненадлежном суду или власти другог правног подручја, умољени суд или власт отпратиће је надлежном суду или власти и о томе ће известити молећи суд.

Ако замољени суд држи да има сметња извршењу молбе, било зобг ненадлежности било из других разлога, известиће о томе свој надлежни Апелациони суд. Ако овај нађе, да сметње не постоје, позваће подређени суд да по молби поступи, иначе ће ствар отпремити на решавање Касационом суду, који решава у већу састављеном по §-у 104.

Судови као и друге власти једног правног подручја, надлежни за извршење, дужни су према прописима закона свога подручја извршити пресуде и друге правне акте, који су постали правноснажни после прогласа државног уједињења, а који по законима дотичног подручја чине основ за извршење, ако су те пресуде или правни акти снабдевени назна-

ком о извршности било да им се молбом обраћа сама странка непосредно или преко свог надлежног суда.

§ 106. — Потписи на приватним исправама, који су оверени од суда или јавног бележника или ког другог надлежног јавног органа по прописима који вреде у дотичном подручју у коме су оверени, вреде у целој држави као правоваљано оверени.

§ 107. — Ако би се показало да ће за лице које је стављено под старатељство (туторство или кураторство) корисније бити да се старање преда старатељској власти другог правног подручја, пренос старатељске власти вршиће се по споразуму тих власти разних правних подручја, а за случај неспоразума, одлучиће Касациони суд у већу предвиђеном у § 104. по захтеву власти која већ врши старатељску власт.

§ 108. — Месна надлежност судова разних правних подручја у кривичним предметима одређује се по правилу по месту оног правног подручја у коме је кривично дело учињено. Ако учинилац тога дела пребива или се бави или је затечен у ком месту другог правног подручја, дужне су власти тога подручја окривљеника на захтев надлежног суда спровести му, неупуштајући се у оцену питања дали је учињено дело кривично дело и по законима који важе на подручју суда где окривљеник пребива, или се бави или је затечен.

Кад је кривично дело учињено у разним правним подручјима или на међи разних правних подручја или кад је неизвесно у коме је од разних правних подручја учињено, надлежан је суд односно иследна власт онога правног подручја који је први започео поступање. Овоме ће суду остали судови односно иследна власт, ако су у истом делу што извиђали, своје списе доставити ради продужења кривичног поступка.

§ 109. — Ако је исто лице окривљено због више кривичних дела, за које би по месту где је дело учињено били надлежни судови разних правних подручја, надлежан је за сва кривична дела суд оног правног подручја у коме је учињено које од тих кривичних дела, за које је предвиђена тежа врста казне, а при једнакој врсти казне одлучује највећа мера казне. При оцени врсте казне тамница и тешка тамница сматрају се као једнаке робији.

Ако су кривична дела учињена у разним правним подручјима једнако тешка и ако су за њих надлежни судови исте врсте, поступиће даље суд оног правног подручја који је први започео поступак.

§ 110. — Суд, који је по § 109. позван за поступак због кривичних дела која стоје у међусобној вези, може до главног претреса по предлогу странака или по службеној дужности, из обзира целисходности или из других важних узрока, закључити да се поступак

о појединим од тих кривичних дела одвоји и преда надлежном суду другог правног подручја.

У овом случају казна за сва дела не може бити већа од казне за најтеже дело.

§ 111. — Сукобе о надлежности који настану између судова разних правних подручја, у случајевима предвиђеним у §§ 108. и 109. на захтев ма кога суда, решава Касациони суд (§ 104.).

Касациони суд може у случајевима кривичних дела за које се по прописима закона у појединим правним подручјима не може утврдити који је суд надлежан, поверити поступак суду ма кога правног подручја за који држи да ће кривични поступак најбрже, најлакше и најмање трошкова извршити.

§ 112. — Прописи закона о судијама од 8-I-1929. г. примењује се на садашња одељења Касационог суда, затим на садашње Апелационе, окружне и среске судове, са овим изменама:

1. Дисциплински суд Касационог суда саставља се код сваког одељења Касационог суда на начин прописан чл. 28. Закона о судијама, из реда судија дотичног одељења.

2. За подручје Врховног суда у Сарајеву дисциплински су судови:

а) за судије среских и окружних судова, изузевши претседнике окружних судова, дисциплински суд окружног суда, који се образује на начин прописан под бр. 1 чл. 28. закона о судијама;

б) за председнике окружних судова и судије Врховног суда, изузевши претседника Врховног суда, који се образује на начин прописан под бр. 2. чл. 28. закона о судијама. Он расматра уједно, у другом и последњем степену, пресуде и остале одлуке дисциплинског суда окружног суда, у колико закон о судијама дозвољава правни лек.

О дисциплинским кривицама претседника Врховног суда доноси одлуку општа седница Врховног суда, у првом и последњем степену. Она расматра уједно и пресуде и остале одлуке које доноси дисциплински суд Касационог суда у првом степену, у колико закон о судијама дозвољава правни лек.

За шеријатске судије, у дисциплинском суду окружног суда, на место по рангу најмањег члана судије окружног суда, долази један средски шеријатски судија, а у дисциплинском суду Врховног суда, место по рангу најмањег члана судије Врховног Суда, један врховни шеријатски судија.

Чланови дисциплинског суда из реда средских и врховних шеријатских судија постављају се на начин прописан чл. 28. закона о судијама.

3. За подручје Великог суда у Подгорици образује се за све судије, осим претседника Великог суда у Подгорици, дисциплински суд из реда судија овог суда, на начин прописан чл. 28. закона о судијама. Он суди у првом и последњем степену.

О дисциплинским кривицама претседника Великог суда доноси одлуку општа седница Великог суда, у првом и последњем степену.

4. Кад је у закону о судијама реч о редовној општој седници Касационог суда, подразумева се општа седница коју састављају све судије дотичног одељења, а најмање половина, под претседништвом претседника или његовог заменика.

§ 113. — Претседници садашњих одељења Касационог суда постављају се са положајном платом 1. групе, 1. категорије по закону о чиновницима, а остале принадлежности примају као и остале судије Касационог суда.

Потпретседник Стола седморице у Затребу, и претседници сената Врховног суда у Сарајеву, који су се затекли на дан кад је закон о судијама од 8. јануара 1929. године добио обавезну снагу, задржавају свој наслов и ранг пред осталим судијама ових одељења Касационог суда. Са платом и осталим припадностима су равни осталим судијама Касационог суда.

Исто важи и за претседнике сената Апелационог суда у Новом Саду који су се затекли на дан кад је закон о судијама добио обавезну снагу.

Потпретседник Стола седморице сматра се, у погледу година живота после којих се мора ставити у пензију, потпретседником Касационог суда — у смислу чл. 17. од. 2. закона о судијама.

§ 114. — До установљења средских судова у Србији и Црној Гори, у овим областима за судију окружног суда може бити постављен онај који је, после судијског испита, провео у суду најмање једну годину.

§ 115. — Пристави среских и Апелационих судова и пристави Касационог суда имају плату и остале принадлежности као и пристави окружних и трговачких судова.

§ 116. — Судијски кандидати који су, на дан кад је закон о судијама добио обавезну снагу, имали по садашњим прописима услове за полагање судијског испита, моу га полагати у року од шест месеци од дана кад овај закон добије обавезну снагу, без обзира на то да ли испуњавају услове за полагање судијског испита прописане законом о судијама.

Осим лица поменутих у чл. 57. закона о судијама, ослобођавају се полагања судијског испита и они који су се, на дан кад је Закон о судијама добио обавезну снагу; затекли као инспектори Министарства правде, на основу чл. 27. закона о судијама за Краљевину Србију од 4. марта 1911. године.

§ 117. — Наређења §§ 103—116. овога закона ступају у живот и добијају обавезну снагу кад се овај закон обнародује у „Службеним Новинама“, а остала наређења на дан кад добију обавезну снагу закони о грађанском и кривичном сутском поступку; а ако ова два закона не би истовремено ступили на снагу онда кад последњи од њих добије обавезну снагу. Од тога дана престају важити сви правни прописи по предмету овог закона.

(Службене новине Бр. 20 — X од 28. јануара, 1929. — 1 год.).

33322